

UCHWAŁA NR 6847/23
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Z DNIA 29 MARCA 2023 ROKU

W SPRAWIE:

rozpatrzenia uwag i wniosków zgłoszonych do założeń do aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”.

NA PODSTAWIE:

Art. 42 pkt 1 ustawy o z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029 ze zm.), art. 91 ust. 9, 9c, 9e ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556 ze zm.), art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2022 poz. 2094) uchwała się, co następuje:

§ 1

Rozpatruje się uwagi i wnioski, jak w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Departamentu Przyrody i Klimatu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

ANDRZEJ BĘTKOWSKI
(dokument podpisano elektronicznie)

**TABELA UWAG I WNIOSKÓW
do założeń**

do aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” (POP)

Lp.	Wnioskodawca	Uwagi i wnioski do założeń do aktualizacji POP	Propozycja załatwienia sprawy
1.	1. Cech Zdunów Polskich 2. Poujoulat Sp. z o.o. imię i nazwisko 3. Poujoulat Sp. z o.o. imię i nazwisko 4. Poujoulat Sp. z o.o. imię i nazwisko 5. Poujoulat Sp. z o.o. imię i nazwisko 6. Poujoulat Sp. z o.o. imię i nazwisko 7. Poujoulat Sp. z o.o. imię i nazwisko 8. Poujoulat Sp. z o.o. imię i nazwisko	<p>Uchwała Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” wprowadza ograniczenia eksploatacji urządzeń na odnawialne paliwa stałe spełniających wymogi ekoprojektu w tzw. dni smogowe</p> <p>Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogi.</p> <p>W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja wykracza poza zakres aktualizacji. Jednocześnie należy zauważyć, że zakaz odnoszący się do eksploatacji kominków określony został w integralnej części POP, tj. Planie działań krótkoterminowych, wyłącznie jako czasowy zakaz palenia w kominkach w przypadku ogłoszenia ALARMU II STOPNIA – ALARMU SMOGOWEGO, ale pod warunkiem, że nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym. Drewno jest uznawane za odnawialne źródło energii. Jednak należy pamiętać, że najlepiej absorbują CO₂ drzewa 50-100-letnie, których wycinkę trudno zrekomensować nasadzeniami młodych drzewostanów. Dodatkowo należy</p>

<p>9. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kominki i Piece 10. Kominki GP Sp. z o.o. 11. Osoba fizyczna</p>	<p>emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym.</p> <p>Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja B(a)P jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy.</p> <p>Wspomniane badania to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct https://authors.elsevier.com/c/1flQc7tDQ9Kmmo). Badanie to wykazało, że emisja B(a)P z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. 2. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja B(a)P z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. <p>Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu.</p> <p>Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania.</p> <p>Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania</p>	<p>podkreślić, że drewno nie jest paliwem bezemisyjnym. Podczas spalania drewna powstaje znaczna ilość bardziej niebezpiecznych związków. Jak podaje Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami („Wskaźniki emisji zanieczyszczeń ze spalania paliw dla źródeł o nominalnej mocy cieplnej do 5 MW, zastosowane do automatycznego wyliczenia emisji w raporcie do Krajowej bazy za 2020 r.”), podstawowe z nich to tlenki azotu, których wskaźnik emisji wynosi 90-150 g/GJ, tlenek węgla – 500-3000 g/GJ, CO₂ – 115 000 g/GJ, tlenki siarki – 7-50 g/GJ oraz pyły, będące główną przyczyną smogu. Najniższa wartość wskaźnika emisji pyłów zawieszonych całkowitych (TPS) przy spalaniu w instalacjach do 0,5 MW spełniających normy ekoprojektu wynosi dla biomasy 20 g/GJ. Dla porównania te same wskaźniki dla paliw ciekłych 2 g/GJ, paliwa gazowe 0,5 g/GJ, a dla węgla 22 g/GJ.</p> <p>Podczas doboru odpowiednich działań naprawczych zawartych w programie ochrony powietrza</p>
---	---	--

	<p>EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>Importowane paliwa – gaz, węgiel, energia elektryczna – są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych.</p> <p>W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny.</p> <p>Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>POP wielokrotnie posługuje się pojęciem „paliwa stałe” bez rozróżnienia, czy chodzi o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet).</p> <p>Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźnego rozgraniczenia pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>Planowana rozbudowa sieci gazowej i promocja przez program gazu, który jest paliwem kopalnym przy jednoczesnych ograniczeniach eksploatacji i nierównym traktowaniu urządzeń na drewno (OZE) doprowadziły do tego,</p>	<p>dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych nie kierowano się jedynie redukcją dwutlenku węgla, ale przede wszystkim eliminacją tych zanieczyszczeń, które wskazują na zły stan jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, ze względu na występujące od wielu lat przekroczenia poziomów dopuszczalnych, tj. pyłu PM10 i pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu.</p> <p>Według badań WHO średnie stężenie roczne PM2,5 na poziomie 35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ jest związane z 15% wyższym, długoterminowym ryzykiem umieralności w stosunku do wartości 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Redukcja stężeń PM2,5 z poziomu 35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ do 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ pozwoliłaby zmniejszyć ryzyko przedwczesnej umieralności o 6%. W przypadku benzo(a)pirenu za wartość bezpieczną dla zdrowia i życia uznaje się średnie roczne stężenie na poziomie 1 ng/m^3 (wartość docelowa wskazana w prawie UE). Pozostałe zanieczyszczenia emitowane przy spalaniu drewna to: fenole, aldehydy oraz</p>
--	---	---

		<p>że wymiana starych, wysokoemisyjnych urządzeń na nowoczesne, niskoemisyjne nie przebiega w zadowalającym tempie.</p> <p>Postulujemy rewizję programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu (z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii.</p> <p>POP wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>W tym kontekście cały POP jest wadliwy, ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznych preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.</p> <p>Zaktualizowany Program oprócz zniesienia zakazów i ograniczeń eksploatacji urządzeń na drewno, powinien uwzględniać promocję drewna (odnawialnego źródła energii) i urządzeń na drewno, edukację w zakresie prawidłowego spalania oraz działania zmierzające do eliminacji spalania śmieci w gospodarstwach domowych.</p>	<p>węglowodory, które dzielą się na kilkaset grup. Szczególnie niebezpieczne są wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, do których zaliczany jest najbardziej toksyczny benzo(a)piren, którego najniższa wartość wskaźnika emisji przy spalaniu biomasy wynosi 0,015 g/GJ, tyle samo dla węgla, natomiast w przypadku paliw gazowych wynosi 8×10^{-7} g/GJ. Wyniki modelowania opracowane na potrzeby POP wykazały, że na przeważającym obszarze województwa wartości benzo(a)pirenu mieściły się w przedziale od 1 do 5 ng/m³. Miejscowo stężenia były wyższe i przekraczały wartość 10 ng/m³. Biorąc pod uwagę powyższe, proponuje się nie uwzględnić wniesionej uwagi.</p>
2.	Tatarek Sp. z o.o.	<p>Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>Powinno zostać jasno sprecyzowane określenie „dni smogowych”, ponieważ na skutek manipulacji środowisk pseudo ekologicznych – przede wszystkim tzw. „Alarmów smogowych” jako „smog” określa przekroczenie stężenia pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5, których jak wiadomo pochodzenie jest w ponad 75% całkowicie naturalne!!! Tego typu informacje dostępne są w edukacji szkolnej</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – jak w lp. 1.</p>

i tutaj odsyłam do odwiedzenia Centrum Edukacji „KOPERNIK” w Warszawie. Smog to mieszanina trujących związków i pyłów zawieszonych, tak więc traktowanie przekroczeń samych pyłów zawieszonych jest kompletną bzdurą – szczególnie biorąc pod uwagę ich pochodzenie. Odsyłam tutaj również do pomiarów letnich dokonywanych na tych samych czujnikach, gdzie ten sam „smog” określany jest jako „pylenie roślin”...

Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogie.

W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym.

Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja B(a)P jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy.

Wspomniane badania to:

- Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań

o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct <https://authors.elsevier.com/c/1flQc7tDQ9Kmmo>). Badanie to wykazało, że emisja B(a)P z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE.

- Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja B(a)P z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE.

Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu.

Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania.

Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego.

Importowane paliwa – gaz, węgiel, energia elektryczna – są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych

W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny.

Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.

POP wielokrotnie posługuje się pojęciem „paliwa stałe” bez rozróżnienia, czy chodzi o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet).

Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźnego rozgraniczenia pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.

Planowana rozbudowa sieci gazowej i promocja przez program gazu, który jest paliwem kopalnym przy jednoczesnych ograniczeniach eksploatacji i nierównym traktowaniu urządzeń na drewno (OZE) doprowadziły do tego, że wymiana starych, wysokoemisyjnych urządzeń na nowoczesne, niskoemisyjne nie przebiega w zadowalającym tempie.

Postuluję rewizję całego programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Tego typu zapisy wywodzą się jeszcze z działań lobbystycznych organizacji proputinowskich wspierających mimo wyraźnych zapisów w prawie Unijnym – rozwój sieci gazowniczej. Tym samym utrzymując zapisy dotyczące dofinansowywania zakupu urządzeń opalanych gazem (paliwem KOPALNYM) –

		<p>świadomie wprowadza się w błąd mieszkańców nieświadomych całkowitej likwidacji tego typu źródeł ogrzewania w niedalekiej przyszłości!</p> <p>POP wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>W tym kontekście cały POP jest wadliwy ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznym preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.</p> <p>Zaktualizowany Program oprócz zniesienia zakazów i ograniczeń eksploatacji urządzeń na drewno, powinien uwzględniać promocję drewna (odnawialnego źródła energii) i urządzeń na drewno, edukację w zakresie prawidłowego spalania oraz działania zmierzające do eliminacji spalania śmieci w gospodarstwach domowych.</p>	
3.	NORDflam HS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	<p>Uchwała Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”, która wprowadza ograniczenia eksploatacji urządzeń na odnawialne paliwa stałe spełniających wymogi ekoprojektu w tzw. dni smogowe</p> <p>Zakaz używania miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, kominków, w tzw. „dni smogowe” nie może dotyczyć tego typu urządzeń grzewczych spełniających wymogi, tzw. Ekoprojektu – ROZPORZĄDZENIA KOMISJI (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących Ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń dla paliwo stałe:</p>	Uwaga nieuwzględniona – jak w lp. 1.

[https://eur-lex.europa.eu/legal-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1185&from=PL)

[content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1185&from=PL.](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1185&from=PL)

Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii.

Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego głównie w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z ograniczenia jego transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego odnawialnego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogie.

W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym.

Badania miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń/kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja B(a)P jest drastycznie niższa niż przewidują to normy.

Wspomniane badania to:

1. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct <https://authors.elsevier.com/c/1fIQc7tDQ9Kmmo>). Badanie to wykazało,

		<p>że emisja B(a)P z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE.</p> <p>2. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja B(a)P z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE.</p> <p>Zakazy i ograniczenia eksploatacji miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń/kominków zgodnych z Ekoprojektem należy zastąpić ich promocją oraz edukacją na temat prawidłowego spalania.</p> <p>Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Przetwórstwo drewna prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu.</p> <p>Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych.</p> <p>W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny.</p>	
--	--	--	--

		<p>Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>POP wielokrotnie posługuje się pojęciem "paliwa stałe" bez rozróżnienia, czy chodzi o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet). Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźne rozgraniczenia pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”.</p> <p>Planowana rozbudowa sieci gazowej i promocja przez program gazu, który jest paliwem kopalnym przy jednoczesnych ograniczeniach eksploatacji i nierównym traktowaniu urzędzeń na drewno (OZE) doprowadziły do tego, że wymiana starych, wysokoemisyjnych urzędzeń na nowoczesne, niskoemisyjne nie przebiega w zadowalającym tempie.</p> <p>POP wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii.</p> <p>Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych.</p> <p>Zaktualizowany Program oprócz zniesienia zakazów i ograniczeń eksploatacji urzędzeń na drewno, powinien uwzględniać promocję drewna (odnawialnego źródła energii) i urzędzeń na drewno zgodnych z Ekoprojektem, edukację w zakresie prawidłowego spalania oraz działania zmierzające do eliminacji spalania śmieci w gospodarstwach domowych.</p>	
4.	Osoba prywatna	<p>Uchwała Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” wprowadza ograniczenia eksploatacji urzędzeń na odnawialne paliwa stałe spełniających wymogi Ekoprojektu w tzw. dni smogowe</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – jak w lp. 1.</p>

Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi Ekoprojektu. Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.

Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalne wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogi.

W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym.

Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja B(a)P jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy.

Wspomniane badania to:

- Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct <https://authors.elsevier.com/c/1fIQc7tDQ9Kmmo>). Badanie to wykazało,

		<p>że emisja B(a)P z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja B(a)P z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99 % niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE. • Warto wiedzieć, że obydwie badania zostały przeprowadzone w akredytowanych laboratoriach i wyniki nie podlegają weryfikacji. Drastyczne różnice w poziomach istotnych zanieczyszczeń podczas spalania drewna wynikające z tych badań, w stosunku do poziomów zanieczyszczeń dot. również spalania drewna, a przyjętych przez autorów programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego, które są podstawą wprowadzania zakazów i ograniczeń zastanawiają (brak wiedzy czy już manipulacja?) To pojedyncze incydenty na mapie Europy! • Biomasa drzewna (drewno kawałkowe, zrębki, pellet i brykiet) została uznana za Odnawialne Źródło Energii zarówno przez dyrektywę Unii Europejskiej, którą Polska uznała i ratyfikowała, jak również przez Ustawę o OZE z dnia 20 lutego 2015 r. Zakazy i ograniczenia w spalaniu biomasy drzewnej wprowadzane są aktami prawa miejscowego, niższego rzędu w stosunku do wspomnianych aktów - więc „muszą być zgodne z aktami wyższego rzędu”. Tak niestety nie jest w przypadku uchwał sejmików zakazujących i ograniczających ogrzewanie domów biomasą drzewną i należy je dostosować do wspomnianych aktów prawnych wyższego rzędu. <p>Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu.</p>	
--	--	--	--

Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania.

Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego.

Importowane paliwa – gaz, węgiel, energia elektryczna – są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego czy konfliktów są one też trudno dostępne. Piszemy o tym od wielu lat. Jak wytłumaczyć ograniczenia w stosowaniu Polakom? Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych i zagrożenia w razie blackoutu. Dziś drewno ratuje w wielu przypadkach życie ludzi na Ukrainie.

Czemu ta prawda mimo wojny obok nas nie dociera do polskich urzędów wydających pozwolenia na budowę domów jednorodzinnych bez asekuracyjnych kominów dymowych???

Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego. To działania wbrew polskiemu interesowi narodowemu, niezależności energetycznej, gospodarczej i ubóstwu energetycznemu.

POP wielokrotnie posługuje się pojęciem „paliwa stałe” bez rozróżnienia, czy chodzi o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet).

Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźnego rozgraniczenia pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.

Planowana rozbudowa sieci gazowej i promocja przez program gazu, który jest paliwem kopalnym przy jednoczesnych ograniczeniach eksploatacji i nierównym traktowaniu urządzeń na drewno (OZE) doprowadziły do tego, że wymiana starych, wysokoemisyjnych urządzeń na nowoczesne, niskoemisyjne nie przebiega w zadowalającym tempie.

Postulujemy rewizję programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu (z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna, będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii.

POP wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii.

W tym kontekście cały POP jest wadliwy ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii.

Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznych preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla np. pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.

Zaktualizowany Program oprócz zniesienia zakazów i ograniczeń eksploatacji urządzeń na drewno, powinien uwzględnić przede wszystkim promocję drewna (odnawialnego źródła energii) i urządzeń na drewno na równi z innymi OZE. Wskutek działań aktywistów pseudosmogowych i wadliwych uchwał sejmików dot. ograniczeń i zakazów dot. biomasy drzewnej jesteśmy opóźnieni o 12-15 lat w stosunku do Europy z edukacją w zakresie jej prawidłowego spalania oraz

		<p>działaniami zmierzającymi do eliminacji jeszcze pojawiającego się spalania śmieci w gospodarstwach domowych.</p> <p>Tam gdzie widać dym z kominów źle działają miejscowe urzędy państwowe.</p> <p>Swoim 30-letnim doświadczeniem w w/w temacie służę w razie potrzeby.</p>													
5.	<p>Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach Główny Inspektorat Ochrony Środowiska</p>	<p>W związku z Aktualizacją „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”, w zakresie określenia działań ochronnych dla grup ludności wrażliwych na przekroczenie zanieczyszczeń powietrza, obejmujących w szczególności osoby starsze i dzieci, proponujemy dostosować nazewnictwo i symbolikę używane w POP dla poziomów powiadomień w ramach PDK (OSTRZEŻENIE, ALARM I STOPNIA i ALARM II STOPNIA) do nazewnictwa i symboliki stosowanych w powiadomieniach przesyłanych przez GIOŚ do WCZK i Zarządu Województwa.</p> <p>Treść podrozdziału 11.3 i 11.4, str. 135-143 proponujemy zamienić następującym tekstem:</p> <p>11.3. Tryb wdrażania działań krótkoterminowych</p> <p>Działania krótkoterminowe należy wdrażać w sytuacjach ryzyka wystąpienia lub wystąpienia przekroczeń poziomów alarmowych, informowania, dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu.</p> <p>Wyznacza się dla obszaru stref województwa świętokrzyskiego trzy poziomy powiadomień o ryzyku wystąpienia przekroczeń w ramach Planu Działań Krótkoterminowych, oznaczone trzema kolorami, w zależności od stopnia zagrożenia:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Poziom zagrożenia</th> <th>Kolor oznaczenia</th> <th>Rodzaj informacji</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>POZIOM 1</td> <td>Żółty</td> <td>Powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub docelowego</td> </tr> <tr> <td>POZOIM 2</td> <td>Pomarańczowy</td> <td>Powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania</td> </tr> <tr> <td>POZIOM 3</td> <td>Czerwony</td> <td>Powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego</td> </tr> </tbody> </table>	Poziom zagrożenia	Kolor oznaczenia	Rodzaj informacji	POZIOM 1	Żółty	Powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub docelowego	POZOIM 2	Pomarańczowy	Powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania	POZIOM 3	Czerwony	Powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego	<p>Uwaga częściowo uwzględniona – zmiana w zakresie kolorystyki oznaczenia poszczególnych poziomów powiadomień oraz rodzaju informacji, dla których ogłaszane będą powiadomienia zostaną wniesione do projektu aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”.</p> <p>Nazewnictwo poziomów zagrożeń, tj. OSTRZEŻENIE, ALARM I STOPNIA, ALARM II STOPNIA proponuje się pozostawić bez zmian, gdyż przez okres funkcjonowania „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” nazewnictwo wśród jst przyjęło się i jest stosowane. Poza tym nazewnictwo poziomów OSTRZEŻENIE, ALARM I STOPNIA, ALARM II STOPNIA bardziej wskazuje na wystąpienie potencjalnego</p>
Poziom zagrożenia	Kolor oznaczenia	Rodzaj informacji													
POZIOM 1	Żółty	Powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub docelowego													
POZOIM 2	Pomarańczowy	Powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania													
POZIOM 3	Czerwony	Powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego													

	<p>W systemie informowania, w zależności od zaistniałej sytuacji, przekazywane będą następujące rodzaje powiadomień o jakości powietrza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powiadomienie o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego (kolor żółty); - powiadomienie o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego; - powiadomienie o ryzyku przekroczenia poziomu docelowego (kolor żółty); - powiadomienie o przekroczeniu poziomu docelowego; - powiadomienie o ryzyku przekroczenia poziomu informowania (kolor pomarańczowy); - powiadomienie o przekroczeniu poziomu informowania; - powiadomienie o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego (kolor czerwony); - powiadomienie o przekroczeniu poziomu alarmowego. <p>Powiadomienia o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego, docelowego, informowania i poziomu alarmowego informują o przekroczeniach, które już miały miejsce i nie posiadają przypisanego im koloru.</p> <p>Każde powiadomienie będzie miało formę komunikatu wydawanego przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach (WCZK) niezwłocznie po otrzymaniu informacji z Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Kielcach Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.</p> <p>Komunikat wydany przez WCZK będzie zawierał w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) datę, godzinę i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia albo przekroczenie oraz przyczyny tego stanu; 2) prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, obszaru, którego dotyczy oraz czasu trwania przekroczenia albo ryzyka jego wystąpienia; 3) wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie, obejmujących w szczególności osoby starsze i dzieci oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte; 4) informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych. <p>Powiadomienia przekazywane będą do: powiatowych centrów zarządzania kryzysowego, społeczeństwa, przedstawicieli mediów, Centrum Powiadamiania</p>	<p>zagrożenia niż POZIOM 1, POZIOM 2, POZIOM 3.</p>
--	--	---

Ratunkowego, Dyspozytorni Medycznej, Kuratorium Oświaty, Komendy Wojewódzkiej Policji, Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Wojewódzkiej Inspekcji Transportu Drogowego, Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich, szpitali, gmin oraz podmiotów korzystających ze środowiska. Poziomy zagrożenia wprowadzane będą odrębnie dla obszaru każdego powiatu.

Warunki wymagane do ogłoszenia zagrożenia POZIOMU 1

Zagrożenie POZIOMU 1 ogłasza się w przypadku wystąpienia w pomiarach jakości powietrza:

- ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla pyłu zawieszonego PM10,
- ryzyka wystąpienia przekroczenia 35 dni ze stężeniem powyżej dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla pyłu zawieszonego PM2,5,
- ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu docelowego wynoszącego $1 \text{ ng}/\text{m}^3$ dla B(a)P,
- ryzyka wystąpienia przekroczenia 25 dni ze stężeniem powyżej poziomu docelowego ozonu ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Sposoby przekazywania informacji o zagrożeniu POZIOMU 1:

- 1) komunikaty publikowane na stronie internetowej WCZK ŚUW w Kielcach,
- 2) powiadomienia przesyłane do ww. służb, instytucji, mediów oraz podmiotów.

Warunki wymagane do ogłoszenia zagrożenia POZIOMU 2

Zagrożenie POZIOMU 2 ogłasza się w przypadku wystąpienia w pomiarach lub w prognozach jakości powietrza:

- ryzyka przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 ($100 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- ryzyka przekroczenia poziomu informowania dla ozonu ($180 \mu\text{g}/\text{m}^3$ – stężenie 1 godz.).

	<p>Sposoby przekazywania informacji o ryzyku przekroczenia poziomu informowania substancji w powietrzu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) informowanie o możliwości wystąpienia wysokich stężeń zanieczyszczeń poprzez lokalne rozgłoszenie, ogłoszenia prasowe, internet (informacje o stężeniu z poprzedniej doby i prognozowane na dzień bieżący obok informacji meteorologicznych na dzień bieżący obok informacji meteorologicznych na portalach internetowych) lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób podczas zapowiedzi prognoz pogody w telewizji, w radiu regionalnym, 2) poprzez Regionalny System Ostrzegania (RSO), 3) komunikaty przekazywane w sposób zwyczajowo przyjęty dla szkół, przedszkoli, szpitali, przychodni i placówek opieki społecznej, 4) wywieszanie ogłoszeń na terenie urzędów lub publikacja informacji na stronach internetowych. <p>WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze objętym alarmem w ramach PDK o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu PM10 lub ozonu.</p> <p>Dyrektorom placówek oświatowych i opiekuńczych za pośrednictwem Kuratorium Oświaty, musi być przekazany komunikat zawierający informację o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni, w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń. Zaleca się, aby dyrektorzy placówek oświatowych poinformowali rodziców dzieci przebywających w przedszkolach o stanie jakości powietrza oraz aby decyzja o wyjściu z dziećmi na spacer była uzależniona od jakości powietrza.</p> <p>Warunki wymagane do ogłoszenia zagrożenia POZIOMU 3</p> <p>Zagrożenie POZIOMU 3 ogłasza się w przypadku wystąpienia w pomiarach lub w prognozach jakości powietrza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego dla pyłu zawieszzonego PM10 (150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), 	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego dla ozonu ($240 \mu\text{g}/\text{m}^3$ – stężenie 1 godz.). <p>Sposoby przekazywania informacji o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego substancji w powietrzu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) informowanie o wystąpieniu lub możliwości wystąpienia wysokich stężeń zanieczyszczeń poprzez lokalne rozgłoszenie, ogłoszenia prasowe, internet (informacje o stężeniu z poprzedniej doby i prognozowane na dzień bieżący obok informacji meteorologicznych na dzień bieżący obok informacji meteorologicznych na portalach internetowych) lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób podczas zapowiedzi prognoz pogody w telewizji, w radiu regionalnym, 2) poprzez Regionalny System Ostrzegania (RSO), 3) komunikaty przekazywane w sposób zwyczajowo przyjęty dla szkół, przedszkoli, szpitali, przychodni i placówek opieki społecznej, 4) wywieszanie ogłoszeń na terenie urzędów lub publikacja informacji na stronach internetowych. <p>WCZK przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na obszarze objętym ryzykiem wystąpienia poziomu alarmowego w ramach PDK o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia z powodu wysokich stężeń pyłu PM10 lub ozonu).</p> <p>Dyrektorom placówek oświatowych i opiekuńczych, za pośrednictwem Kuratorium Oświaty, musi być przekazany komunikat zawierający informację o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni, w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń. Zaleca się, aby dyrektorzy placówek oświatowych przekazali rodzicom dzieci przebywających w przedszkolach informację o stanie jakości powietrza oraz aby decyzja o wyjściu z dziećmi na spacer była uzależniona od jakości powietrza.</p>	
--	---	--

Sposób postępowania organów, instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli w przypadku wystąpienia przekroczeń

Wszelkie działania krótkoterminowe są zarządzane, inicjowane, kontrolowane i kończone przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego w Kielcach. Ustawa POS określa obowiązki i odpowiedzialność za poszczególne elementy PDK.

- Zarząd Województwa Świętokrzyskiego odpowiada za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji z prezydentami, burmistrzami, wójtami i starostami Planu działań krótkoterminowych;
- Sejmik Województwa – odpowiada za uchwalenie PDK;
- Główny Inspektor Ochrony Środowiska odpowiada za:
 - monitoring jakości powietrza zgodnie z wymogami stawianymi przez Państwowy Monitoring Środowiska,
 - powiadamianie organów o stanie jakości powietrza i wystąpieniu ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych, docelowych, informowania i alarmowych substancji w powietrzu;
- Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska sprawuje nadzór w zakresie terminowego uchwalania programów ochrony powietrza i PDK oraz realizacji programów ochrony powietrza i PDK przez starostę, prezydenta miasta, burmistrza, wójta i inne podmioty;
- Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego oraz Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego odpowiadają za:
 - ogłoszenie określonego poziomu zagrożenia,
 - niezwłoczne powiadamianie społeczeństwa i podmiotów określonych w PDK o konieczności podjęcia określonych działań wskazanych dla każdego rodzaju ogłoszonego poziomu zagrożenia,
 - współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej niższego szczebla,
 - nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności,

		<ul style="list-style-type: none"> - współpracę z podmiotami realizującymi monitoring środowiska, - dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum, - uzupełnienie zapisów Planów Zarządzania Kryzysowego o wskazania realizacji PDK, - zamieszczanie na stronie internetowej powiadomień o ogłoszeniu bądź odwołaniu poziomów zagrożenia, ich obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności. <p>Dodatkowo określa się sposób postępowania jednostek wskazanych do realizacji zapisów PDK takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy szpitali, oddziałów ratunkowych, pogotowia oraz przychodni: <ul style="list-style-type: none"> - śledzą komunikaty przekazywane przez WCZK w zakresie działań wskazanych do realizacji w ramach PDK, - powiadamiają personel o ogłoszeniu poziomu zagrożenia i sposobie postępowania w trakcie jego trwania, - zapewniają warunki do przyjęcia zwiększonej ilości pacjentów; • Dyrektorzy placówek szkolno-opiekuńczych: <ul style="list-style-type: none"> - śledzą komunikaty przekazywane przez WCZK w zakresie działań wskazanych do realizacji w ramach PDK, - powiadamiają personel o ogłoszeniu poziomu zagrożenia i sposobie postępowania w trakcie jego trwania, - wydają zalecenia dotyczące sposobu postępowania w trakcie trwania poziomu zagrożenia poprzez ograniczenie przebywania na otwartej przestrzeni czy ograniczenie wyjść poza obszar budynków w czasie wolnym; • Zarządcy dróg: <ul style="list-style-type: none"> - odpowiadają za organizację zakazu wjazdu samochodów ciężarowych do centrów miast, - odpowiadają za przygotowanie objazdów i znaków informacyjnych; • Straż miejska/gminna: <ul style="list-style-type: none"> - prowadzi wzmoczone kontrole dotyczące przestrzegania zakazu spalania odpadów w piecach domowych, 	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – prowadzi wzmożone kontrole dotyczące przestrzegania zakazu stosowania w instalacjach paliw, mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem, węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm, paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%, (zgodnie z zapisem uchwały antyśmiegowej zakaz obowiązuje od 01.07.2021 r.), – prowadzi kontrole przestrzegania zakazu spalania pozostałości roślinnych, – prowadzi kontrole w zakresie pojazdów opuszczających teren budowy; • Policja oraz inspekcja transportu drogowego: <ul style="list-style-type: none"> – prowadzi kontrole w zakresie pojazdów opuszczających teren budowy; • Podmioty korzystające ze środowiska wyznaczone do realizacji działań w PDK: <ul style="list-style-type: none"> – wdrażają działania krótkoterminowe ograniczające wpływ na jakość powietrza źródeł emisji niezorganizowanej, – śledzą komunikaty przekazywane przez WCZK dotyczące działań wskazanych do realizacji w ramach PDK. <p>Ludność znajdująca się na obszarach realizacji PDK i ogłoszenia poziomów zagrożenia powinna stosować się do zaleceń w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ograniczenia przebywania na otwartej przestrzeni lub w obszarach o znacznym zagęszczeniu źródeł spalania paliw, – ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w dniach występowania zagrożenia POZIOMU 2 lub POZIOMU 3, – ograniczenia aktywności fizycznej na otwartej przestrzeni w dniach występowania zagrożenia POZIOMU 2 lub POZIOMU 3, – ograniczenia działań mogących wpływać na zwiększenie wielkości emisji w dniach ogłoszenia zagrożenia POZIOMU 2 lub POZIOMU 3 poprzez ograniczenie spalania węgla złej jakości w piecach i ograniczenie wykorzystania kominków, – ograniczenie korzystania z samochodów. <p>W celu sprawnego podejmowania działań w przypadku ogłoszenia poziomów zagrożenia, konieczne jest przygotowanie odpowiednich procedur postępowania,</p>	
--	--	--	--

które umożliwią sprawne wdrażanie wskazanych w PDK działań. Należy tu wymienić:

- przygotowanie procedur wymiany informacji pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za informowanie o wprowadzaniu działań wskazanych w PDK, w tym: GIOŚ, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, WCZK;
- przygotowania procedur postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia POZIOMU 2 lub 3 umożliwiających sprawne powiadomienie: dyrektorów szkół, przedszkoli, żłobków, przychodni, szpitali oraz ośrodków opieki;
- wyznaczenie na obrzeżach miast miejsc parkingowych dla samochodów, które nie mogą wjechać na wyznaczone obszary miast w przypadku ogłoszenia zagrożenia POZIOMU 2 lub 3;
- wyznaczenie tras alternatywnych dla ruchu samochodowego.

11.4. Działania krótkoterminowe ze względu na ryzyko przekroczeń lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych, docelowych, informowania oraz alarmowych

Wszystkie działania wskazane w PDK podejmowane są w możliwie najkrótszym czasie po ogłoszeniu każdego poziomu zagrożenia.

POZIOM 1 – rodzaj podejmowanych działań

W ramach zagrożenia POZIOMU 1 nie są podejmowane żadne działania mające na celu redukcję stężeń zanieczyszczeń. Wprowadza się środki ostrożności w celu ochrony wrażliwych grup ludności poprzez zalecenia sposobu postępowania m.in. ograniczenie czasu przebywania na powietrzu w czasie występowania podwyższonych stężeń substancji. Środki ostrożności powinny być zachowane przez kobiety w ciąży, dzieci i osoby starsze, osoby z astmą, chorobami alergicznymi skóry oraz ze skłonnościami do infekcji górnych i dolnych dróg oddechowych.

Wraz z ogłoszeniem zagrożenia POZIOMU 1 należy podać:

- zalecenie rezygnacji z korzystania kominków opalanych drewnem, w przypadku, jeżeli nie jest to jedyne źródło ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych,

- zalecenie niestosowania dmuchaw do sprzątania liści oraz odśnieżania.

POZIOM 2 – rodzaj podejmowanych działań

Działania ochronne w zakresie ograniczenia negatywnego wpływu wysokich stężeń na zdrowie ludności:

- zalecenie ograniczenia przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w trakcie pobytu w placówce oświatowej i poza nią. Informowanie rodziców dzieci przebywających w przedszkolach o stanie jakości powietrza i uzależnienie wyjścia z dziećmi na spacer od jakości powietrza,
- przygotowanie się służb ochrony zdrowia na zwiększoną liczbę przypadków zachorowań na choroby układu oddechowego i układu krążenia.

Działania w odniesieniu do wrażliwych grup ludności:

- zalecenie unikania długotrwałego przebywania na otwartej przestrzeni w celu ograniczenia narażenia na podwyższone stężenia zanieczyszczeń pozostawiania w pomieszczeniach,
- zgodnie z zasadą ostrożności, grupom szczególnego ryzyka (ze względu na swój stan zdrowia lub zawód) należy doradzać najlepsze pory i miejsca na aktywność fizyczną lub pracę na zewnątrz podczas epizodów smogowych,
- zalecenia ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w okresie wystąpienia epizodu smogowego,
- stosowanie się do zaleceń lekarskich i właściwe zaopatrzenie w potrzebne leki. Pacjenci stosujący leki powinni postępować zgodnie z zaleceniami lekarzy.

Działania prewencyjne:

- zalecenie rezygnacji z korzystania z kominków opalanych drewnem w przypadku, jeżeli nie jest to jedyne źródło ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych,
- zalecenie niestosowania dmuchaw do sprzątania liści oraz odśnieżania,
- wzmożone kontrole w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach nieprzeznaczonych do tego celu,

		<ul style="list-style-type: none"> • wzmożone kontrole dotyczące przestrzegania zakazu stosowania w instalacjach paliw: mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem, węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm, paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20% (zgodnie z zapisem uchwały antysmogowej zakaz obowiązuje od 01.07.2021), • zalecenie korzystania z komunikacji miejskiej zamiast indywidualnej, • prowadzenie kontroli w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi w obszarach zabudowanych. <p>Ogłoszenie zagrożenia POZIOMU 2 nie wymaga podejmowania innych działań operacyjnych poza wymienionymi powyżej.</p> <p>POZIOM 3 – rodzaj podejmowanych działań Działania ochronne w zakresie ograniczenia negatywnego wpływu wysokich stężeń na zdrowie ludności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zalecenie ograniczenia przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w trakcie przebywania w placówce oświatowej. Informowanie rodziców dzieci przebywających w przedszkolach o stanie jakości powietrza i uzależnienie wyjścia z dziećmi na spacer od jakości powietrza, • zalecenie ograniczenia wietrzenia pomieszczeń w czasie trwania epizodu smogowego, • przygotowanie się służb ochrony zdrowia na zwiększoną liczbę przypadków zachorowań na choroby układu oddechowego i układu krążenia, • ograniczenie ekspozycji osób pracujących na otwartej przestrzeni, • pora i miejsce uprawiania aktywności fizycznej powinny być tak wybrane, by zapewniały zmniejszone narażenie na zanieczyszczenia powietrza, • masowe imprezy sportowe, takie jak mecze piłki nożnej lub biegi maratonowe, powinny być planowane w porach i miejscach, w których spodziewane się najniższe poziomy zanieczyszczeń powietrza, 	
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • powiadomienie za pomocą SMS o złej jakości powietrza/ przesyłanie newsletterów dotyczących wszelkich działań w zakresie ochrony powietrza i możliwości ich finansowania. <p>Działania w odniesieniu do wrażliwych grup ludności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zalecenie unikania długotrwałego przebywania na otwartej przestrzeni w celu ograniczenia narażenia na podwyższone stężenia zanieczyszczeń – pozostawanie w pomieszczeniach, • zgodnie z zasadą ostrożności, grupom szczególnego ryzyka (ze względu na swój stan zdrowia lub zawód) należy doradzać najlepsze pory i miejsca na aktywność fizyczną lub pracę (np. na świeżym powietrzu) oraz aby ograniczały umiarkowaną i forsowną aktywność fizyczną lub pracę na zewnątrz podczas epizodów smogowych, • stosowanie się do zaleceń lekarskich i właściwe zaopatrzenie w potrzebne leki. Pacjenci stosujący leki powinni postępować zgodnie z zaleceniami lekarzy. <p>Działania prewencyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzmożone kontrole w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach nieprzeznaczonych do tego celu, • wzmożone kontrole dotyczące przestrzegania zakazu stosowania w instalacjach paliw: mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem, węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm, paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%, (zgodnie z zapisem uchwały antysmogowej zakaz obowiązuje od 01.07.2021), • zalecenia korzystania z komunikacji miejskiej zamiast indywidualnej, • prowadzenie kontroli w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi w obszarach zabudowanych. <p>Działania operacyjne podejmowane w ramach zagrożenia POZIOMU 3 mające na celu redukcję:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. emisji powierzchniowej: 	
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • czasowy zakaz palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym, • czasowe zawieszenie robót budowlanych, uciążliwych ze względu na jakość powietrza, • nakaz zraszania pryzm materiałów sypkich w celu wyeliminowania pylenia, • zakaz stosowania dmuchaw do sprzątania liści oraz odśnieżania. <p>2. emisji liniowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakaz wjazdu samochodów na wyznaczone obszary w centrach miast, • przeniesienie uciążliwego natężenia ruchu samochodowego na odcinki alternatywne, wyznaczone przez zarządzających drogami na danym obszarze, • ograniczenie ruchu samochodowego poprzez korzystanie z innych form komunikacji, np. komunikacji publicznej darmowej w czasie ogłoszenia ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego, • upłynnienie ruchu drogowego poprzez stosowanie inteligentnych systemów zarządzania ruchem, tzw. „zielona fala”, • wprowadzenie bezpłatnej komunikacji publicznej, • montaż tablic informujących o objazdach, • zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 Mg na wyznaczone trasy w miastach, • rozwinięcie akcji informacyjnych i edukacyjnych, promujących wspólne dojazdy do pracy (jednym samochodem) oraz korzystania z komunikacji miejskiej, • tworzenie systemów połączenia parkowania z komunikacją publiczną – parkuj+jedź „P+R” dla indywidualnych osób. <p>3. emisji punktowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czasowe ograniczenie produkcji w instalacjach mających szczególnie uciążliwy wpływ na jakość powietrza wskazanych w Planie działań 	
--	--	---	--

		<p>krótkoterminowych jako mających największy wpływ na jakość powietrza na danym terenie.</p> <p>Przy zagrożeniach POZIOMU 2 i 3 określone środki zaradcze muszą zastosować instytucje takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkoły, • przedszkola, • żłobki i domy opieki dla dzieci oraz inne ośrodki edukacyjne, • obiekty służby zdrowia i opieki zdrowotnej, • domy pomocy społecznej, • zakłady leczenia uzdrowiskowego. <p>W przypadku powiadomień o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego, docelowego, informowania lub alarmowego, informujących o przekroczeniach, które już miały miejsce (powiadomienia te nie posiadają przypisanego im poziomu i koloru), działania krótkoterminowe wymienione powyżej należy wdrażać, jeżeli przekroczeniu ww. norm towarzyszy ryzyko dalszych przekroczeń.</p> <p>Dodatkowe uwagi.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W podrozdziale 11.4.1., akapit 3 nazwę „III poziomu ostrzegania, czyli ALARMU II stopnia” zastąpić „zagrożenia POZIOMU 3”. 2. W podrozdziale 11.4.1., akapit 4, ostatnie zdanie „alarmu II stopnia” nazwą „zagrożenia POZIOMU 3”. 3. W podrozdziale 11.4.1., akapit 5 nazwę „alarmu II stopnia” zastąpić nazwą „zagrożenia POZIOMU 3”. 4. W podrozdziale 11.4.2., akapit 1 „w ramach alarmu II stopnia” zastąpić „w ramach zagrożenia POZIOMU 3”. 5. W rozdziale 11.5., akapit 5, ostatnie zdanie „alarmu II stopnia” zastąpić „zagrożenia POZIOMU 3”. 6. Zadania do aktualizacji: Rozważyć zalecenie korzystania z oczyszczaczy powietrza – zastanowić się, czy zasadne jest uwzględnienie tego zadania w PDK. 	
--	--	---	--